

การเลือกอาชีพของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน
Career Selection of 4th Year Undergraduate Students
in Kasetsart University.

ณัฐวุฒิ กูดำรงสวัสดิ์
สาขาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้รับผิดชอบบทความ

Nattawut Kudumrongsavut

Email: tiannattawut@gmail.com

Faculty of Business Administration Program in Accounting

Ramkhamhaeng University

Corresponding author

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาการเลือกอาชีพของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน (2) เพื่อศึกษาปัจจัยจูงใจในการเลือกอาชีพ ทักษะคิดในการเลือกอาชีพ และค่านิยมในการเลือกอาชีพ ที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เชิงพรรณนาได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยจูงใจในการเลือกอาชีพ ด้านผลตอบแทน ด้านโอกาสในการเรียนรู้ และพัฒนาความสามารถ ด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน ทักษะคิดในการเลือกอาชีพ ค่านิยมในการเลือกอาชีพ มีผลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การเลือกอาชีพ, ปัจจัยจูงใจในการเลือกอาชีพ

Abstract

The research study objective 1) to study the career selection of 4th year undergraduate students Kasetsart University Bangkok 2) to study motivation factors in choosing a career attitude in choosing a profession and values in choosing a profession affecting the career choices of 4th year undergraduate students Kasetsart University Bangkok. The sample used in this study is the 4th year undergraduate students Kasetsart University Bangkok 400 people. By using questionnaires as a tool for data collection the statistics used in the descriptive analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. Hypothesis testing Data were analyzed using multiple regression statistics.

The hypothesis test found that the motivation factors in choosing a career in return for opportunity in learning and developing ability job security attitude in choosing a profession values in choosing a career affecting the career choices of 4th year undergraduate students Kasetsart University Bangkok with statistical significance at the level of 0.05.

Keywords: Career selection, Motivation factors in choosing a career

บทนำ

การทำงานเป็นกิจกรรมที่จำเป็นสำหรับมนุษย์มีเพียงมนุษย์เท่านั้นที่ต้องทำงานและมีเพียงมนุษย์เท่านั้นที่สามารถทำงานได้การทำงานของผู้มนุษย์จะถูกสั่งงานโดยสมองก่อนที่จะลงมือกระทำกิจกรรมที่กระทำลงไปนั้นมีเป้าหมาย ใช้ทักษะในการทำและความรู้สึกจะมีการตัดสินใจก่อนที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไป และมีการตระหนักถึงผลกระทบที่จะตามมาหากกระทำลงไป คาดกันว่ามนุษย์ใช้เวลาโดยเฉลี่ยประมาณหนึ่งในสามของช่วงชีวิตในฐานะผู้ใช้แรงงานโดยมีอาชีพให้มนุษย์เลือกทำอย่างหลากหลาย อัตราการว่างงานของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับ 214 ประเทศทั่วโลกจากเว็บไซต์ TradingEconomics.com และIndexmundi.com ที่สำรวจข้อมูลเมื่อปี 2563 พบว่าประเทศไทยมีอัตราการว่างงานเป็นอันดับที่ 6 ของโลก โดยประเทศไทยมีประชากรประมาณ 69,183,173 คน มีอัตราการว่างงานร้อยละ 1.10 ขณะที่ประเทศในแถบยุโรป อาทิ ฝรั่งเศสมีประชากรประมาณ 67,247,000 คน มีอัตราการว่างงานร้อยละ 8.10 ประเทศอังกฤษมีประชากรประมาณ 66,040,229 คน มีอัตราการว่างงานร้อยละ 3.90 และประเทศจีนซึ่งมีประชากรมากถึง 1,399,080,000 คน มีอัตราการว่างงานร้อยละ 3.62 ทั้งหมดสำรวจข้อมูล โดยการว่างงานเกิดจากองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น การเลือกเรียนในสายที่ไม่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ผู้สำเร็จการศึกษาบางส่วนยังไม่ต้องการหางานทำเนื่องจากอยู่ในช่วงของการตัดสินใจ ผู้สำเร็จการศึกษาบางส่วนประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยรับช่วงต่อจากครอบครัว เป็นต้น ทั้งนี้การทดสอบความพร้อมทางอาชีพเพื่อเป็นแนวทางในการเลือกตัดสินใจสมัครงาน รวมถึงการแนะแนวอาชีพแก่นักเรียนที่จะจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้ทราบถึงอาชีพและลักษณะอาชีพที่อยู่ในความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อเลือกสาขาที่เรียนต่อระดับปริญญาตรีที่มีตลาดแรงงานรองรับจะเป็นแนวทางแก้ปัญหาการว่างงานในอนาคตได้

การตัดสินใจเลือกอาชีพจึงเป็นเรื่องสำคัญต่อชีวิตคนเรามาก การเลือกอาชีพควรพิจารณาให้รอบคอบทั้งตัวเองและทั้งงานอาชีพว่าเหมาะสมกันเพียงใด ถ้าตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างรีบร้อนไม่รอบคอบอาจต้องทำงานที่ไม่ตรงกับอุปนิสัย ซึ่งเป็นผลให้ทำงานนั้นไม่ดีเท่าที่ควร ไม่มีความเจริญก้าวหน้า ก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายต่อการทำงานนั้น ๆ เป็นเหตุให้อยากเปลี่ยนงาน และอาจเป็นผู้ว่างงานในที่สุด ซึ่งจะเป็นผลเสียหายต่อตนเองต่อสังคมและเศรษฐกิจของประเทศชาติอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากหากมนุษย์เลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองจะก่อให้เกิดความเพลิดเพลินและความสุขในการทำงานและยังมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพมาก ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลประกอบอาชีพที่ไม่เหมาะสมกับตนเองแล้ว ก็จะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการทำงานและเนื่องจากคนเราต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพ ภายหลังจากการศึกษาเป็นเวลาช้านานถึงหนึ่งในสามของชีวิต หรือประมาณ 100,000 ชั่วโมง การที่จะต้องอดทนต่อกิจกรรมที่น่าเบื่อหน่ายเป็นระยะเวลาอันแสนนานเช่นนี้ จึงทำให้ชีวิตของตนไม่มีความสุขการประกอบอาชีพที่ไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ ความสนใจและความถนัด นอกจากจะมีโอกาสประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพน้อยแล้ว ยังเป็นการทรมานชีวิตอย่างหนึ่งอีกด้วย (พินโย พรหมเมือง, ม.ป.ป.) ปัญหาการเลือกอาชีพที่ไม่เหมาะสมกับบุคลิก ลักษณะอุปนิสัย ความรู้ ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดในงานอาชีพของตนเองและความต้องการของตลาดแรงงาน อาจก่อให้เกิดผลเสียหายหลายประการ เช่น เรียนไม่สำเร็จต้องเปลี่ยนวิชาใหม่ ทำให้เสียเวลาและทุนทรัพย์ไปโดยเปล่าประโยชน์ หากงานทำยาก หากงานทำไม่ได้ หรือไม่อยากทำงานอาชีพตามที่ได้รับการศึกษาอบรมมา ทำงานไม่ก้าวหน้า เนื่องจากการทำงานอาชีพจะต้องทำด้วยใจรัก ตั้งใจและมีความรับผิดชอบในหน้าที่หากได้งานทำที่ไม่เหมาะสมกับบุคลิกลักษณะอุปนิสัย ความสามารถ ความถนัด หรือความสนใจแล้วโอกาสที่รักงาน ตั้งใจทำงาน หรือรับผิดชอบในหน้าที่การงานก็จะมีน้อย มีแต่ความเบื่องานไม่อยากทำงานหรือทำไปอย่างแค้น ๆ โอกาสก้าวหน้าจึงมีน้อย เปลี่ยนงานบ่อย เมื่อเกิดความเบื่องาน ไม่อยากทำงานก็จำเป็นต้องหางานใหม่ที่น่าสนใจและถูกใจกว่า จึงต้องเปลี่ยนงานบ่อยไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะถูกใจ ซึ่งจากผลเสียที่เกิดขึ้นทั้งหมดนี้ ก่อให้เกิดการสูญเปล่าทั้งเวลาความเจริญก้าวหน้าของบุคคล เศรษฐกิจของครอบครัว รวมถึงองค์กรก็ต้องเสียประโยชน์อีกด้วย (พินโย พรหมเมือง, ม.ป.ป.) การตัดสินใจเลือกอาชีพ นับว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่า "งานคือชีวิต" ดังนั้นในการเลือกอาชีพจำเป็นต้องมีการเริ่มต้นด้วยการวางแผนชีวิตด้านอาชีพ ตั้งแต่วัยเรียนซึ่งเป็นการวางแผนระยะยาวที่ต้องใช้เวลานานมาก และใช้ความพยายามอย่างมาก ผลตอบแทนที่ได้รับก็คุ้มค่าอีกด้วย โดยเลือกงานที่ชอบอาชีพที่ใช้ในลักษณะที่เหมาะสมกับตนเองให้มากที่สุดเพื่อความสุขในชีวิตการทำงานอย่างยั่งยืน รวมถึงองค์กรก็จะได้รับผลประโยชน์จากพนักงานที่ทุ่มเทให้กับการทำงานเนื่องจากตนมีความสุขในการทำงานเนื่องจากได้เลือกงานที่ชอบแล้วก็จะมีความมุ่งมั่นเพื่อความก้าวหน้าและมั่นคงในสายงาน เมื่อมนุษย์เลือกอาชีพที่เหมาะสมผ่านกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพที่ตรงกับความชอบของตนได้แล้ว ก็จะรู้สึกว่าการทำงานมีความมั่นคง พร้อมทั้งจะทำงานให้กับองค์กรอย่างเต็มที่เพื่อตอบสนองปัจจัยที่จะส่งผลให้การทำงานมีความสุขอย่างยั่งยืน ได้แก่ ปัจจัยจูงใจในการทำงาน ทศนคติในการทำงาน และการเลือกอาชีพ ซึ่งแต่ละปัจจัยมีรายละเอียดโดยคร่าว ๆ ดังนี้ ปัจจัยหลักที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของมนุษย์ คือปัจจัยจูงใจในการทำงาน ทั้งนี้มนุษย์เงินเดือนทุกคนต่างทำงานเพื่อเงินเป็นหลัก เนื่องจากเงินจะนำมาใช้ตอบสนองความต้องการสิ่ง

ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างปัจจัย 4 ได้แก่ อาหาร ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย และเครื่องนุ่งห่ม การทำงานจึงจะช่วยตอบสนองความต้องการพื้นฐานเหล่านี้ได้ ขณะเดียวกันชีวิตการทำงานของมนุษย์ย่อมต้องการมีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานที่ราบรื่น เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้การทำงานนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อชีวิตการทำงานของบุคคลนั้นเป็นไปอย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพแล้ว ชีวิตในการทำงานของบุคคลนั้นย่อมมีโอกาสสูงต่อความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (Alderfer, 1972) จึงเห็นได้ว่าแรงจูงใจเหล่านี้จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของมนุษย์เพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการในด้านต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไปข้างต้น ขณะเดียวกันทัศนคติก็เป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกอาชีพของมนุษย์เช่นกัน ซึ่งมนุษย์ต้องใช้ความคิด ความรู้ที่ตนมีอยู่เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพที่ตนเองมีความรู้ดีอยู่ ส่วนด้านอารมณ์เป็นความรู้สึกเฉพาะตัวของมนุษย์ สิ่งได้รับผลกระทบมาจากสิ่งเร้าและสิ่งแวดล้อมซึ่งความรู้ ความเข้าใจ และอารมณ์เฉพาะตัวของมนุษย์ ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และมนุษย์ที่จะแสดงพฤติกรรมออกมา เช่น มีความรู้ด้านการตลาด ชอบในด้าน การตลาด จึงตัดสินใจเลือกอาชีพนักการตลาด เป็นต้น (Katz & Scotland, 1959) เหตุผลในการเลือกอาชีพนั้นเกิดจากทฤษฎีเกณฑ์การเลือกอาชีพ ที่ Holland (1973) เชื่อว่าบุคลิกภาพของคนที่สะท้อนผ่านการเลือกอาชีพของตน โดยเหตุผลในการเลือกอาชีพนั้นเกิดจากการผสมผสานความคิดต่อตัวเอง และความเข้าใจต่ออาชีพที่เลือก นั่นคือ คนที่เลือกอาชีพได้สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนมากที่สุด จะมีความพึงพอใจในอาชีพและส่งผลให้ประสบความสำเร็จในอาชีพนั้น ๆ ได้ โดยความคิดพื้นฐาน 8 ประการที่ส่งผลต่อการเลือกอาชีพประกอบด้วยความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ บุคลิกภาพทางอาชีพ สิ่งแวดล้อมของบุคคล บุคคลจะค้นหาสิ่งแวดล้อม บุคลิกภาพของสิ่งแวดล้อม ความสอดคล้องต้องการ ความแตกต่างกัน ความเหมาะสมกัน และการคาดคะเน ซึ่งความคิดพื้นฐานเหล่านี้ทำให้เกิดปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเลือกอาชีพขึ้น หากมนุษย์จะเลือกอาชีพให้เข้ากับตนเองแล้ว มนุษย์ต้องพิจารณาจากปัจจัยหลาย ๆ ส่วนที่ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของตนเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจที่จะเลือกอาชีพที่ตนคิดว่าเหมาะสมกับตนที่สุดจากที่ มาและสถานการณ์ปัญหาและความสำคัญที่ได้กล่าวไปข้างต้น ทำให้เห็นถึงความสำคัญของการเลือกอาชีพให้เข้ากับตนเองมากที่สุดอันมีผลต่อการทำงานในอนาคต

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในเรื่องการเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ซึ่งผู้ศึกษาต้องการทราบว่าปัจจัยใดที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ซึ่งการเลือกอาชีพที่ถูกต้องเหมาะสมมีผลกระทบอย่างมากต่อการทำงานในอนาคตให้กับตัวบุคคล อีกทั้งผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญว่าหากองค์กรเข้าใจถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกอาชีพในการทำงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนได้ ก็จะเป็นเครื่องมือสำคัญให้นักศึกษาสามารถเลือกอาชีพได้ตรงความต้องการและลดอัตราการว่างงานของประเทศได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

2. เพื่อศึกษา ปัจจัยจูงใจในการเลือกอาชีพ ทักษะคติในการเลือกอาชีพ และค่านิยมในการเลือกอาชีพ ที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำนวนทั้งหมด 6,771 คน (ข้อมูลอ้างอิงจากข้อมูลสถิติ สำนักบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2563) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการใช้วิธีคำนวณตามสูตรของ Yamane (1973) ซึ่งที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 339 คน

2. ขอบเขตของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับประเด็นสำคัญต่าง ๆ ในด้านปัจจัยจูงใจในการเลือกอาชีพ ทักษะคติในการเลือกอาชีพ และค่านิยมในการเลือกอาชีพ

3. ขอบเขตด้านเนื้อหาและประเด็นในการศึกษา ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ปัจจัยจูงใจในการเลือกอาชีพ ด้านผลตอบแทน ด้านโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถ ด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน ทักษะคติในการเลือกอาชีพ ค่านิยมในการเลือกอาชีพ

ตัวแปรตาม ประกอบด้วย การเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาและสถานที่ ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้ดำเนินการในช่วงระหว่างเดือนมีนาคม - เดือนเมษายน 2563 รวมระยะเวลา 2 เดือน ณ สถานที่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงปัจจัยจูงใจในการเลือกอาชีพ ทักษะคติในการเลือกอาชีพ ค่านิยมในการเลือกอาชีพที่ส่งผลต่อการเลือกอาชีพในปัจจุบันของนักศึกษาเพื่อองค์กรจะได้นำไปปรับใช้ในการพัฒนาองค์กรและเป็นแนวทางการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยใจรักอย่างทุ่มเทอันจะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจต่อไป

2. เพื่อให้ให้นักศึกษาที่กำลังจะเริ่มทำงานใช้เป็นแนวทางพัฒนาความสามารถในการเลือกอาชีพให้สอดคล้องกับลักษณะตนเองสูงขึ้น

3. เพื่อให้องค์กรธุรกิจต่าง ๆ สามารถนำผลการวิจัยไปต่อยอดกระบวนการทางการคิดและประยุกต์ใช้กำหนดนโยบายการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับด้านอื่น ๆ ต่อไป

4. เพื่อทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพซึ่งจะเป็นข้อมูลให้ฝ่ายแนะแนวโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยใช้เป็นข้อมูลช่วยวางแผนการเลือกอาชีพให้นักเรียนหรือนักศึกษาได้ต่อไป

5. เพื่อให้ให้นักวิจัยที่สนใจได้นำผลการวิจัยไปต่อยอดการวิจัยต่อไป

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

ทฤษฎี Ginzberg and Associates (1930 อ้างอิงใน อรณูช ศรีบาล, 2559) ได้สรุปกระบวนการเลือกอาชีพของบุคคลไว้ดังนี้คือ (1) กระบวนการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นกับบุคคลในช่วงอายุระหว่าง 7-21 ปี (2) กระบวนการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการพัฒนาการด้านอาชีพของบุคคลที่เป็นไปตามขั้นตอนและจะไม่ย้อนกลับ (3) การตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลเป็นกระบวนการที่มีเหตุผลโดยที่บุคคลจะผสมผสานระหว่างความสนใจ ความสามารถของเขากับโอกาสที่เขาจะประกอบอาชีพนั้นได้จริงอันเนื่องมาจากข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น โอกาสที่จะเข้าศึกษา ตลอดจนความต้องการบุคคลในอาชีพนั้น ๆ เป็นต้น

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจในการเลือกอาชีพ

Herzberg (1930) ได้คิดค้นทฤษฎีการจูงใจในการทำงานซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในวงการบริหารชื่อทฤษฎีของ Herzberg มีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป คือ “Motivation-maintenance Theory” หรือ “Dual Factor Theory” หรือ “The Motivation-hygiene Theory” ในการเริ่มต้นค้นคว้าเพื่อสร้างทฤษฎี Herzberg ได้ดำเนินการสัมภาษณ์นักวิศวกรและนักบัญชี ซึ่งจุดมุ่งหมายของการค้นคว้าเพื่อศึกษาทัศนคติที่เกี่ยวกับงานเพื่อที่จะให้มีหนทางเพิ่มผลผลิต ลดการขาดงาน และสร้างความสัมพันธ์อันดีในการทำงาน และเพื่อประโยชน์ทั่วไปสำหรับทุก ๆ คนก็คือ ความเข้าใจเกี่ยวกับอิทธิพลต่าง ๆ ที่จะมีส่วนช่วยในการปรับปรุงขวัญ และกำลังใจ ที่จะส่งผลให้ทุกคนมีความสุขกายสบายใจและมีความพึงพอใจมากยิ่งขึ้นจากการวิเคราะห์คำตอบจากข้อความที่ถูกสัมภาษณ์ตอบมาปรากฏว่าปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่แตกต่างกันมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับความรู้สึกที่ดีและไม่ดีที่เกิดขึ้นปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้สามารถแยกออกได้เป็นสองกลุ่มใหญ่ ๆ คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่ดีและมีผลเกี่ยวกับความพึงพอใจเกี่ยวกับงานที่ทำก็คือ ความสำเร็จ (Achievement) การยอมรับ (Recognition) ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้า และคุณลักษณะของงานที่ทำอยู่ คือ ฐานะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับหัวหน้างาน กับเพื่อนร่วมงานกับลูกน้อง เทคนิคในการบังคับบัญชา นโยบายของบริษัทและการบริหาร ความมั่นคงในงาน สภาพการทำงาน เงินเดือน และเรื่องราวส่วนตัวที่ถูกกระทบโดยสภาพของงาน Herzberg ให้ชื่อปัจจัยกลุ่มหลังนี้ว่า “ปัจจัยที่เกี่ยวกับการบำรุงรักษาจิตใจ” (Hygiene or Maintenance Factors) เหตุผลที่เรียกชื่อเช่นนี้เพราะปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่มีผลในทางป้องกันเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ปัจจัยเหล่านี้จะไม่สามารถสร้างแรงจูงใจได้ แต่อาจป้องกันมิให้แรงจูงใจเกิดขึ้นมาได้ การต้องสนใจติดตามดูปัจจัยที่จำเป็นเพื่อการรักษาจิตใจนี้ จึงนับว่าเป็นเรื่องจำเป็นแต่ปัจจัยกลุ่มนี้เพียงกลุ่มเดียวย่อมไม่เป็นการเพียงพอ สำหรับที่จะให้เป็นเงื่อนไขสำหรับการสร้างแรงจูงใจ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติในการเลือกอาชีพ

Schiffman & Kanuk (1994) ได้ให้ความหมายว่า ทัศนคติหมายถึงความโน้มเอียงที่เรารู้เพื่อให้มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือ อาจหมายถึงการแสดงความรู้สึกภายในที่สะท้อนว่าบุคคลมีความโน้มเอียง พอใจหรือไม่พอใจต่อบางสิ่ง เช่น ตราสินค้า บริการ ร้านค้าปลีก เนื่องจากเป็นกระบวนการทางจิตวิทยา ทัศนคติไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง แต่ต้องแสดงว่าบุคคลกล่าวถึง อะไร หรือทำอะไร

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับค่านิยมในการเลือกอาชีพ

เกรียงไกร เรือนน้อย (2554) กล่าวว่า การแบ่งประเภทของค่านิยมกระทำได้หลายวิธี แล้วแต่ว่าผู้แบ่งจะยึดอะไรเป็นพื้นฐานในการการแบ่ง ไม่มีการแบ่งที่เป็นการตายตัวอย่างเพียงอย่างเดียว ถ้าผู้แบ่งยึดถือพระผู้เป็นเจ้าหรือพระศาสดาเป็นหลักสำคัญก็อาจจะแบ่งค่านิยมออกได้ เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้ 1. ค่านิยมที่เป็นศีลธรรม (Morality) หมายถึงค่านิยมที่เป็นศีล และธรรมโดยเฉพาะหรือได้แก่ Moral Values และ Ethical Values โดยเฉพาะซึ่งถือเอาพระศาสดาหรือพระผู้เป็นเจ้าได้กำหนดไว้ให้แล้ว 2. ค่านิยมที่เป็นข้อตกลง (Convention) หมายถึงค่านิยมที่ประชาชนในชาติได้ตกลงเห็นชอบกำหนดกันขึ้นเองไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม ตามยุคตามสมัย ได้แก่ธรรมเนียม ประเพณี อุดมการณ์ วินัย กฎหมาย ฯลฯ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นพอนันต์ เพียรมั่นคง (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลในการเลือกอาชีพของนักศึกษาในด้านลักษณะของงาน ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลในการเลือกอาชีพด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีผลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษาเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ความก้าวหน้าในอาชีพ และสุดท้ายคือ ด้านลักษณะของงานตามลำดับ

วรวิพัทธ์ งามพัทวิชัย (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำงานตำแหน่งผู้ช่วยผู้สอบบัญชีกับบริษัทตรวจสอบบัญชีขนาดใหญ่ 4 แห่ง ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำงานประกอบด้วย ปัจจัยด้านค่าตอบแทน ปัจจัยด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน ปัจจัยด้านโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถ ปัจจัยด้านโอกาสในการเจริญก้าวหน้า ปัจจัยด้านชื่อเสียงขององค์กร ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อกระบวนการสรรหาและคัดเลือกพนักงานของบริษัททั้ง 4 แห่ง ในการพัฒนาและปรับปรุงกลยุทธ์และนโยบายให้สอดคล้องและเหมาะสม สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีความสนใจในการเลือกทำงานตำแหน่งผู้ช่วยผู้สอบบัญชี

เอกรินทร์ ศุภรณ์พานิช (2557) ผลการวิจัยพบว่า บุคคลมีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพที่ตอบสนองความต้องการของเขาได้มากที่สุด ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ โดยปัจจัย ส่วนบุคคลมีองค์ประกอบดังนี้คือความถนัดและสติปัญญา ความสนใจ ค่านิยม บุคคลแวดล้อม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ครอบครัว บุคลิกภาพและการปรับตัว ถิ่นที่อยู่และค่านิยมในชุมชน

น้ำทิพย์ บุตรทศ และ วรธรรมา ลือกิตินันท์ (2558) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพพริตตี้ เอ็มซี คือความสามารถ และแรงจูงใจในการประกอบอาชีพ คือความต้องการขั้นพื้นฐาน ส่วนความก้าวหน้าในอาชีพพริตตี้ เอ็มซีให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพมากกว่าการวางแผนอาชีพ ส่วนเรื่องการตัดสินใจและแรงจูงใจในการประกอบอาชีพพริตตี้ เอ็มซีมีความสัมพันธ์กับความก้าวหน้าในอาชีพพริตตี้ เอ็มซีในทางบวก ในส่วนผลการวิจัย เชิงคุณภาพพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักตัดสินใจประกอบอาชีพพริตตี้ เอ็มซี เนื่องจากความชอบและความสนใจเป็นการส่วนตัวและผู้ประกอบอาชีพมีความสามารถด้านการพูดและการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า โดยแรงจูงใจในการทำงานที่สำคัญ คือ ค่าตอบแทนค่อนข้างสูงมาก แต่ใช้ระยะเวลาในการทำงานสั้น สำหรับแนวโน้มการประกอบอาชีพในอนาคต ผู้ให้ข้อมูลหลักต้องการเป็นเจ้าของกิจการเปิดบริษัท รับผิดชอบกิจกรรมต่าง ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งเป็นเครื่องมือหลักที่ผู้วิจัยใช้ในการรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ทบทวนแนวคิดทฤษฎี และผลการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเป็นกรอบแนวคิดที่เป็นแนวทางในการพัฒนาแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ มีทั้งคำถามปลายปิด โดยผู้วิจัยมีคำตอบให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เลือกตอบ และคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นในการตอบได้ โดยแบบสอบถามถูกแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำนวนทั้งหมด 6,771 คน (ข้อมูลอ้างอิงจากข้อมูลสถิติสำนักบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2563) ซึ่งสามารถรู้จำนวนประชากรที่แน่นอนได้ โดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งกำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 5% (Taro Yamane, 1973) พบกลุ่มตัวอย่างที่ได้มีจำนวน 400 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ตัวแปรอิสระ ซึ่งประกอบด้วย (1) ปัจจัยจูงใจในการเลือกอาชีพ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผลตอบแทน ด้านโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถ ด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน (2) ทักษะในการเลือกอาชีพ (3) ค่านิยมในการเลือกอาชีพ ในส่วนของตัวแปรตาม ได้แก่ การเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4

เครื่องมือที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจในการเลือกอาชีพ เป็นคำถามแบบปลายปิด เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยให้เลือกตอบว่า เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด ตามกรอบแนวคิดใน 3 ด้าน จำนวนทั้งสิ้น 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะในการเลือกอาชีพเป็นคำถามแบบปลายปิด เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยให้เลือกตอบว่า เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด ตามกรอบแนวคิด จำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับค่านิยมในการเลือกอาชีพเป็นคำถามแบบปลายปิด เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยให้เลือกตอบว่า เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด ตามกรอบแนวคิด จำนวนทั้งสิ้น 5 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเลือกอาชีพเป็นคำถามแบบปลายปิด เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยให้เลือกตอบว่า เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด ตามกรอบแนวคิด จำนวนทั้งสิ้น 5 ข้อ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Questions) โดยผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจำนวน 1 ข้อ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้เก็บข้อมูลมาแล้วนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลด้วยการวิเคราะห์ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) กับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงปริมาณ ได้แก่ ปัจจัยจูงใจในการเลือกอาชีพ ทักษะคติในการเลือกอาชีพ ค่านิยมในการเลือกอาชีพ และการเลือกอาชีพ

2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยจูงใจในการเลือกอาชีพที่ส่งผลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

2.2 เพื่อศึกษาทักษะคติในการเลือกอาชีพที่ส่งผลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

2.3 เพื่อศึกษาค่านิยมในการเลือกอาชีพที่ส่งผลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย เรื่อง การเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์การเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยภาพรวม ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยจูงใจในการเลือกอาชีพมีผลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนสามารถสรุปการวิจัย ได้ดังนี้

ปัจจัยจูงใจในการเลือกอาชีพ ด้านผลตอบแทน ด้านโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถ ด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน ทักษะคติในการเลือกอาชีพ ค่านิยมในการเลือกอาชีพ มีผลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย การเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาการเลือกอาชีพ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนต้องการประกอบอาชีพที่มีความเหมาะสมกับตนเอง มีบุคลิกภาพที่ตรงกับลักษณะของอาชีพนั้นและช่วยส่งเสริมให้เจริญก้าวหน้า มีความชอบในลักษณะงานของอาชีพ และสามารถใช้ความรู้ความสามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณ จงประเสริฐพร (2540) ศึกษาเรื่องการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจ ผลการวิจัยพบว่า ในด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของนิสิตนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Murdock.(2000) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษา ผลปรากฏว่า ในการเลือกอาชีพของนักศึกษาในวิทยาลัยส่วนมากได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบที่เป็นความสนใจ ความสามารถของตนและประสบการณ์ต่างๆ สอดคล้องกับแนวคิด Hoppock. (1974) บุคคลจะเลือกอาชีพที่สามารถสนองความต้องการของตนเองได้ดีที่สุดและมากที่สุดทั้งในปัจจุบันและในอนาคต โดยเน้นถึงความสำคัญของการรู้จักตนเองอย่างแท้จริงในด้านความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและบุคลิกภาพ

2. ผลการศึกษายปัจจัยจูงใจด้านผลตอบแทน ด้านโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถ ด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน ทศนคติในการเลือกอาชีพ และค่านิยมในการเลือกอาชีพ มีผลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยรวม โดยเรียงตามลำดับที่มีผลสูงสุด ได้แก่ ทศนคติในการเลือกอาชีพ ค่านิยมในการเลือกอาชีพ ด้านโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถ ด้านผลตอบแทน ด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

2.1 ทศนคติในการเลือกอาชีพ มีผลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน สามารถสรุปได้ดังนี้ ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ทศนคติมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ นักศึกษาเลือกประกอบอาชีพตรงกับสาขาวิชาที่เรียนหรือจบมา มีประสบการณ์และความสามารถที่ตรงกับอาชีพนั้น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของไพลิน บรรพโต (2561) ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการเลือกประกอบอาชีพในอุตสาหกรรมบริการของนักศึกษาสาขาการจัดการโรงแรม ระดับชั้นปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล โดยพบว่า ทศนคติต่ออาชีพ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.38 มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพในอุตสาหกรรมบริการของนักศึกษาสาขาการจัดการโรงแรม ระดับชั้นปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพและปริมณฑลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของธีรยุทธ แก้วเกร็ด (2560) ทำการศึกษา การตัดสินใจเลือกอาชีพของพนักงานองค์กรเอกชน ในจังหวัดนครปฐม โดยพบว่า ปัจจัยจูงใจในการประกอบอาชีพ ทศนคติในการประกอบอาชีพ ทฤษฎีเกณฑ์การเลือกอาชีพ มีความสัมพันธ์กับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของพนักงานองค์กรเอกชนในจังหวัดนครปฐม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สอดคล้องกับแนวคิดของ Katz & Scotland (1959) ทศนคติก็เป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกอาชีพของมนุษย์เช่นกัน ซึ่งมนุษย์ต้องใช้ความคิด ความรู้ที่ตนมีอยู่เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพที่ตนเองมีความรู้ดีอยู่ ส่วนด้านอารมณ์เป็นความรู้สึกเฉพาะตัวของมนุษย์ สิ่งได้รับผลกระทบมาจากสิ่งเร้าและสิ่งแวดล้อม ซึ่งความรู้ ความเข้าใจ และอารมณ์เฉพาะตัวของมนุษย์ ปัจจัย

ต่างๆ เหล่านี้จะทำให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และมนุษย์ที่จะแสดงพฤติกรรมออกมา เช่น มีความรู้ด้านการตลาด ชอบในด้านการตลาด จึงตัดสินใจเลือกอาชีพนักการตลาด

2.2 ค่านิยมในการเลือกอาชีพ มีผลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า การเลือกทำงานในสายอาชีพช่วยให้ท่านรู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับ และช่วยให้ท่านมีโอกาสสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น สอดคล้องกับความต้องการตอนเด็ก สื่อทางสังคมมีผลต่อค่านิยมของบุคคล ครอบครัวและวัฒนธรรมของสังคมมีผลต่อค่านิยมของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิริติกา สิ้นสุวรรณ (2557) ทำการศึกษา การเลือกประกอบอาชีพของนักเรียนโรงเรียนธรรมจารินีวิทยา โดยพบว่า ค่านิยมของบุคคลและครอบครัว สภาพแวดล้อม มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพลิน บรรพโต (2561) ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการเลือกประกอบอาชีพในอุตสาหกรรมบริการของนักศึกษาสาขาการจัดการโรงแรม ระดับชั้นปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยพบว่า ค่านิยมทางการงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพ ในอุตสาหกรรมบริการของนักศึกษาสาขาการจัดการโรงแรม ระดับชั้นปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.3 ปัจจัยจูงใจ ด้านโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถ มีผลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า โอกาสได้รับการอบรมและพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง องค์กรมีการเผยแพร่ความรู้ใหม่ๆ อย่างทันทั่วถึงและทั่วถึง องค์กรมีโปรแกรมส่งพนักงานไปอบรมและพัฒนาหรือทำงานยังสาขาที่ต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง โอกาสในการเลื่อนตำแหน่ง โอกาสเติบโตก้าวหน้าในสายงานในอนาคต เนื่องจากผู้สำเร็จการศึกษาต่างต้องการร่วมงานกับองค์กรที่สนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ซึ่งส่งผลให้บุคลากรได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มทักษะและศักยภาพในการปฏิบัติงาน รวมไปถึงการที่มีโอกาสได้รับการเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นและเติบโตในสายอาชีพได้ ดังนั้น หากองค์กรมีเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ (CareerPath) ที่ชัดเจน ย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานกับองค์กรของผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิริติกา สิ้นสุวรรณ (2557) ทำการศึกษา การเลือกประกอบอาชีพของนักเรียนโรงเรียนธรรมจารินีวิทยา โดยพบว่า ปัจจัยจูงใจด้าน โอกาสก้าวหน้าในอาชีพ มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวิพัชร์ งามพัทวิชัย (2559) ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำงานตำแหน่งผู้ช่วยผู้สอบบัญชีกับบริษัทตรวจสอบบัญชีขนาดใหญ่ 4 แห่ง ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยพบว่า ปัจจัยด้านโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถ มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพ

2.4 ปัจจัยจูงใจด้านผลตอบแทน มีผลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ให้ความสำคัญต่อบริษัทจูงใจด้านผลตอบแทน ในระดับมาก ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความเหมาะสมของเงินเดือนที่ได้รับกับระดับผลการศึกษาและความรู้ความสามารถ จำนวนโบนัส อัตราการปรับเพิ่มขึ้นของเงินเดือน ค่าล่วงเวลา เบี้ย

เลี้ยง เงินเดือนที่ได้รับกับความรับผิดชอบ สวัสดิการต่างๆ เช่นค่ารักษาพยาบาล เงินสมทบ และจำนวนวันลาพักร้อน เนื่องจาก ผลตอบแทนทั้งในรูปแบบที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน เป็นสิ่งที่ผู้สำเร็จการศึกษาคาดหวังจากการปฏิบัติงาน หากองค์กรใดให้ผลตอบแทนที่เหมาะสมต่อความรู้ความสามารถ และหน้าที่ความรับผิดชอบของตน ย่อมส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษาดัดสินใจเลือกทำงานกับองค์กรนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวิพัชร์ งามพัททธิชัย (2559) ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำงานตำแหน่งผู้ช่วยผู้สอบบัญชีกับบริษัทตรวจสอบบัญชีขนาดใหญ่ 4 แห่ง ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยพบว่า ปัจจัยจูงใจด้านผลตอบแทน มีผลต่อการตัดสินใจเลือกทำงานตำแหน่งผู้ช่วยผู้สอบบัญชีกับบริษัทตรวจสอบบัญชีขนาดใหญ่ 4 แห่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิริติกา สิ้นสุวรรณ (2557) ทำการศึกษา การเลือกประกอบอาชีพของนักเรียนโรงเรียนธรรมจารินีวิทยา โดยพบว่า ปัจจัยจูงใจด้านผลตอบแทน มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพ

2.5 ปัจจัยจูงใจ ด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน มีผลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า องค์กรที่มีความมั่นคง มีโอกาสเติบโตในอนาคต และผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสที่จะสามารถปฏิบัติงานในองค์กรได้ตลอดไปหากได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถและผลงานได้มาตรฐาน เนื่องจาก หากองค์กรมีสภาพการท างานที่ท าให้ผู้ปฏิบัติงานมีความมั่นใจว่าตนเองสามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ และจะสามารถประกอบอาชีพนั้นได้ตามระยะเวลาที่กำหนดหรือตรงกับความต้องการของตน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิริติกา สิ้นสุวรรณ (2557) ทำการศึกษา การเลือกประกอบอาชีพของนักเรียนโรงเรียนธรรมจารินีวิทยา โดยพบว่า ปัจจัยจูงใจด้านความมั่นคงในชีวิต/พึ่งพาตนเองได้ มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพอนันต์ เพียรมั่นคง (2559) ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลในการเลือกอาชีพของนักศึกษาสาขาการจัดการการบิน สถาบันเทคโนโลยีการบิน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ โดยพบว่า ปัจจัยจูงใจด้านความมั่นคงในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวิพัชร์ งามพัททธิชัย (2559) ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำงานตำแหน่งผู้ช่วยผู้สอบบัญชีกับบริษัทตรวจสอบบัญชีขนาดใหญ่ 4 แห่ง ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยพบว่า ปัจจัยด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพ

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้ประโยชน์

1. นักศึกษาอาชีพควรรู้จักตนเองให้ดีเสียก่อน โดยเฉพาะในด้านอุปนิสัย ความรู้ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ บุคลิกลักษณะ สุขภาพ นิสัย ทศนคติเกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2. สถาบันการศึกษาหรือมหาวิทยาลัยควรมีการแนะแนวอาชีพและให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ให้แก่นักศึกษาก่อนที่นักศึกษานี้จะเลือกตัดสินใจในการประกอบอาชีพนั้น ๆ เพื่อจะได้เป็นแนวทางที่ดีของนักศึกษาในอนาคต

3. หน่วยงานการศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ควรปรับมาตรฐานการเรียนการสอนให้มีระดับที่เท่าเทียมกัน เพื่อไม่ให้เกิดความแตกต่างทางการศึกษา

4. ภาครัฐควรเข้ามาให้การสนับสนุน ในเรื่องของโครงการ การฝึกงานนักศึกษา ระหว่างปิดภาคเรียน โดยร่วมจัดทำกับองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ฝึกงานให้เกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ก่อนที่จะออกไปสมัครงานและประกอบอาชีพนั้น ๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษานั้น ควรเจาะกลุ่มเป้าหมายที่กำลังจะจบการศึกษาจริงซึ่งอาจจะต้องติดต่อกับฝ่ายทะเบียนหรือ ฝ่ายแนะแนวของสถาบันศึกษาต่าง ๆ และนำแบบสอบถามเข้าไปเก็บข้อมูลกับจำนวนนักศึกษานั้น จะทำให้ทราบแนวโน้มและเหตุผลในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพนั้น ด้วยดี

2. ควรศึกษาตลาดแรงงานในปัจจุบันก่อน เพื่อสอดคล้องกับสถานการณ์บ้านเมือง จะเป็นประโยชน์ในการสร้างแบบสอบถามให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง

เอกสารอ้างอิง

- กิริติกา ลินสุวรรณ. (2557). การเลือกประกอบอาชีพของนักเรียนโรงเรียนจารินิวิทย์. สารนิพนธ์พัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เกรียงไกร เรือนน้อย. (2554). ค่านิยมที่พึงประสงค์และลักษณะคนไทยที่ดี. ค้นหามาเมื่อ 20 เมษายน 2563, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/336897>
- ธีรยุทธ แก้วเกร็ด (2560). การตัดสินใจเลือกอาชีพของพนักงานองค์กรเอกชน ในจังหวัดนครปฐม. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- นพอนันต์ เพ็ชรมันคง (2559) ปัจจัยที่ส่งผลในการเลือกอาชีพของนักศึกษา นักศึกษาสาขาการจัดการการบิน สถาบันเทคโนโลยีการการบิน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติ และนานาชาติ ครั้งที่ 7 อาจารย์, สถาบันเทคโนโลยีการการบิน มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ.
- น้ำทิพย์ บุตรทศ และ วรณภา ลือกิตินันท์ (2558). เรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพ แรงจูงใจ และความก้าวหน้าในอาชีพปริทัศน์เอ็มซี. วารสารวิชาการ 10(1).
- ไพลิน บรรพโต. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการเลือกประกอบอาชีพในอุตสาหกรรมบริการของนักศึกษาสาขาการจัดการการโรงแรม ระดับชั้นปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- รววิพัทธ์ งามพัททธิชัย. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำงานตำแหน่งผู้ช่วยผู้สอบบัญชีกับบริษัทตรวจสอบบัญชีขนาดใหญ่ 4 แห่ง ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- สุวรรณ จงประเสริฐพร (2540). *การวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจ*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรนุช ศรีบาล. (2559). *การวางแผนในการประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต*. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เอกรินทร์ ศุภกรณโพนิช. (2557). *การศึกษาความต้องการทางอาชีพของผู้จบการศึกษาดนตรีในระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีวิทยาศาสตร มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Alderfer, C. P. (1972). *Existence: Relatedness and Growth, Human Needs in Organizational Setting*. New York: Free Press.
- Herzberg, F (1930). Federick; Mausner, Bernard; and Synderman, Block the Motivation to Holland, John L. (1973). *Making Vocational Choice : A Theory o Career*. New Jersey : Prentce-Hall
- Hoppock, R. (1974). *Job Satisfaction*. New York: Harper & Row.
Work. New York: John Willey.
- Katz, Daniel and Scotland E. (1959). *A Preliminary Statement to a Theory of Attitude*. New York : McGraw-Hill.
- Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L. (1994). *Consumer behavior*. (5th ed.). Englewood Cliffs.
- Taro Yamane(1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed) .New York.Harper and Row Publications.